

עדות סא"ל חגי מן

ש. ממתי שימשת. בתפקיד קמ"נ פיקודי?

ת. מה-15 באוגוסט 73.

ש. מה עשית לפני כן?

ת. עד חודש מאי הייתי קמ"נ קצח"ר, ביוני-יולי נכנסתי, לחפופה בפיקוד הצפון, כשביולי שימשתי כחודש או שלושה שבועות כממלא מקום ה-קמ"נ - כשה-קמ"נ היה בחו"ל, באוגוסט קיבלתי את המינוי הרשמי.

ש. אז אפשר לומר, שאתה מעורה בענייני פיקוד צפון כבר החל מיוני?

ת. מסוף יוני - כן. ביוני עוד שימשתי כ-קמ"נ באוגדה 210. באימון הקמה.

ש. האם האתה מכיר את תוכנית "סלע" של פיקוד צפון?

ת. היום אני יכול להגיד ש... אני מכיר את תוכנית "סלע".

ש. לפני כן - לא הכרת אותה?

ת. רק שנכנסתי לתפקיד.

ש. האם יש כאן בידך, את סיכום המודיעין ל"סלע" להציג אותו?

ת. כן.

ש. ידוע לך מתי נכתב סיכום מודיעין ל"סלע 73"?

ת. לא.

ש. תרשום בבקשה לשלוח לנו מכתב, מתי נכתב "סלע 73". אני רוצה להפנות את תשומת לבך לעמוד 10 סעיף "דרכי פעולה לאויב". כתוב בסעיף (א'3); דיביזיה שריון 3 הנמצאת ב-סד"כ פעיל, אינה מבצעת עדיין, ואין לראותה ב-סד"כ התוקף. וסביר שתושאר להגן על המרחב העורפי - למרות התרגיל הדיביזיוני שערכה באוקטובר 72.

האם ידוע לך שב"סלע 73" היא עדיין לא הייתה מבצעת?

ת. כשאני הגעתי לפיקוד ב... התחלנו לטפל בנושא הזה של כניסה למערך חרום. ראינו את הדיביזיה הזאת כדיביזיה מבצעת וההערכות היו, שלפעולה ההתקפית יש לנו 2 דיביזיות משוריינות.

ש. ביוני כבר החלטתם?

ת. לא ביוני. זה היה בתחילת ספטמבר. בתחילת ספטמבר אנחנו הערכנו שיש לנו 2 דיביזיות משוריינות שהן מבצעות.

ש. הערכה זו, שיש 2 דיב' משוריינות היתה הערכת המודיעין הפיקודי רק מכניסתך, או גם לפני כן?

ת. זה אני לא יכול לאמר לך. אני לא יודע.

ש. ומה נמסר לך על-ידי קודמך?

ת. שיש שתי דיביזיות משוריינות.

עוֹתָק מִס' 1.
ח"מ

- ש. כלומר שעוד לפני?
- ת. אני יכול לדייק ולאמר, שבכל מקרה כבר באוגוסט, וגם ביוני ראינו 2 דיב' משוריינות של הצבא הסורי, שיכולות לפעול כדיב' משוריינות - ואני קיבלתי את הרושם שהן מבצעות לכל דבר.
- ש. כלומר, שהפקודה הזאת היא פשוט לא מעודכנת?
- ת. כנראה שהיא לא מעודכנת.
- ש. שאלה שנייה, כתוב "דרך ג - כיבוש רמת הגולן ע"י ה-סד"כ הסורי, ב-2 דרגים. בדרג ראשון תוקפות דיב' ה-חי"ר - להבקעת מוצבי ה-בט"ש וכיבוש קו התילים. בדרג שני: תוקפת דיביזית שריון אחת בגזרה שיש בה הצלחה - לפריצה לעורף והשלמת כיבוש רמת הגולן. לא ניתן פה כיוון למאמץ עיקרי. היכן ראיתם בפיקוד, את המאמץ העיקרי? באיזה ציר?
- ת. ראינו 2 אפשרויות לפתח מאמצים עיקריים, אחת בפיתחת קוניטרה והשנייה בפיתחת רפיד. כשבכל אחת מהן ניתן היה לרכז מאמץ עיקרי, ולחילופין, לבצע את המאמץ המשני בגזרה האחרת. גזרת קוניטרה - בגלל הקירבה, בגלל האופי הקרקעי, המאפשר פיתוח מאמץ כזה. אותו דבר גם בגזרת רפיד. כשאני אומר גזרת רפיד כוונתי למוצב 110 ודרומה, כלומר - ציר כודנא, ציר נאווה-רפיד וציר הנפט - 3 צירים שבהם ניתן לפתח מאמץ כזה.
- ש. מבחינת קרקע: איזה ציר מאפשר יותר פיתוח מאמצי שריון ופריסה - האם ציר רפיד או ציר קוניטרה?
- ת. האמת היא, שפרט לקטע קרקעי שלא ניתן לפתח בו מאמץ משורייני, בין 2 הגזרות, יש כאן איחוד של שתי הגזרות האלה. אם אנו באים מכיוון דרום, וזהו הכיוון שבו נוח יותר לפתח את המאמצים המשוריינים מבחינה קרקעית, ואנחנו מגיעים למרחב של נפח.
- ש. הרי זה אותו הדבר. אז הגענו נגיד לנפח. מבחינת פריסת שריון ופיתוח מאמצי שריון, איזה כיוון יותר נוח: האם כיוון רפיד-נפח או כיוון קוניטרה-נפח?
- ת. זה לא רק נוגע לעניין הזה, כי מבחינת המרחק יש פה גם את השיקול של המרחק. מבחינה קרקעית - אין שוני.
- אתה נכנס למרחב שבו אתה יכול לתמרן עם שריון בשני האזורים האלה באותה מידה, ללא בעיות.
- ש. אני שואל ניתוח קרקע, מסקנות קרקע.
- ת. אז הרכס הזה מגביל את פריסת השריון.
- ש. ולכן מניתוח קרקעי, אני שואל אותך, כאיש מקצוע במודיעין, היכן היית רואה, עכשיו, אפילו, כחכם לאחר מעשה, ואם תגיד לי שראית את זה גם לפני כן, אז ודאי שטוב, היכן ראית בגזרת רמת הגולן, אפשרויות של פריסת מאמצי שריון עיקריים.
- ת. טוב, אצלנו זה גם לפני, ולא רק לאחר, ראינו בגזרה הדרומית את האפשרות הטובה לפיתוח המאמץ המשורייני.
- ש. ובגזרת קוניטרה?
- ת. בגזרת קוניטרה ראינו את האפשרות הנוספת לפיתוח מאמץ כזה.

- ש. זה מדרום לבוסטר?
- ת. זה בעיקר, מדרום.
- ש. בעיקר מדרום לבוסטר?
- ת. גם נכנס כאן השיקול של העיר קוניטרה, זאת אומרת: העיר עצמה, כיעד בפני עצמו.
- ש. האם באיזה שהוא שלב, ראיתם את הציר בין מוצב 107 למוצב 105, כציר למאמץ עיקרי?
- ת. ראינו שם אפשרות של פיתוח מאמץ עיקרי, גם משם. כלומר: ראינו כדרך פעולה אפשרית, שהגזרה הדרומית איננה הופכת לגזרה, שבה מופעל מאמץ משוריין לחדירה לעומק, אלא בריתוק כוחות עד קו התילים (זה מופיע, נדמה לי, בדרכי הפעולה) ואפשרות של החדרת השריון בגזרה הזאת של המוצבים 105-107, על-מנת להשיג הישגים קרקעיים יותר מהירים בכיוון העיר קוניטרה.
- ש. אני מציג בפניך את לקט מודיעין מס' 87/73 הנידון: "ה-מטכ"ל הסורי קיים תרגיל מרכזי שיועדו כיבוש רמת הגולן" זה מסמך מה-27 לאפריל 1973, האם ראית את המסמך הזה?
- ת. ראיתי אותו אחרי שנכנסתי לתפקיד, זאת אומרת, נדמה לי, שזה אפילו שזה אחרי המלחמה.
- ש. ראית אותו רק אחרי המלחמה?
- ת. אני לא בטוח, אני לא יכול לאמר כאן. ניסיתי, אחרי שדיברת אתי, ניסיתי לגלגל ולחשוב מתי באמת ראיתי אותו. ואני לא זוכר אם ראיתי אותו לפני או אחרי המלחמה. אבל הפנו את תשומת ליבי כבר בימים הראשונים של המלחמה לנושא הזה.
- ש. מי הפנה את תשומת לבך?
- ת. מטכ"ל, נדמה לי ש-רמ"ח מחקר או משהו...
- ש. אתה רואה שבמסמך זה מדובר על מאמץ עיקרי, מכיוון רפיד לגשר בנות יעקב.
- ת. כן.
- ש. האם אפשרות זאת נידונה בדיונים מבצעיים, או דיונים אחרים, בפיקוד, בימי כהונתך לפני המלחמה?
- ת. כן, כשניתחנו את דרכי הפעולה האפשריות. אני לא זוכר אם על סמך המסמך הזה, אבל אני יודע, שגם לפני שאני הגעתי לנעשה. וגם כשאנחנו דיברנו בנושא הזה.
- ש. הנושא היה בעיקר בחשקעת המאמצים ההנדסיים, שם זה בא לידי ביטוי, או בהחלט ראינו את הנקודה, שפיתוח מאמץ עיקרי דרך הגזרה הדרומית.
- ש. האם על סמך לקט המודיעין הזה, הוציא הפיקוד איזה חומר שהוא כתוב?
- ת. לא יודע.
- ש. ביקשתי אותך, אם זכור לך, להביא לי.
- ת. כן, אני בדקתי את זה, פרט לנושא הזה של דרכי הפעולה האפשריות של 73 - לא מצאתי שום נייר כתוב בעניין הזה.
- ש. בדקת אצלכם?
- ת. בדקתי. לא מצאתי אצלי. אני לא יודע, אם זה לא הובא, [REDACTED]
- ש. יכול להיות שזה הובהר באיזה פורמים מצומצמים, בע"פ או בצורה כלשהי אחרת, אבל אני לא מצאתי שום חומר.

עותק מס' א.א.

ח"מ

- ש. הפיקוד לא הוציא על סמך זה, הערכה וסיכום מודיעין וכדומה?
- ת. אני לא מצאתי. זה מאפרייל.
- ש. אני מבקש לדעת האם החל מקבלת מסמך זה.
- ת. אני לא מצאתי. כבר עשיתי בדיקה.
- ש. עוד פעם, כיון שזו נקודה חשובה, אבקשך לבדוק את כל מה שהודפס, שנכתב בפיקוד, שמביא לידי ביטוי את אפשרות המאמץ העיקרי מדרום או לפחות מאמץ שקול.
- ת. כן.
- ש. אמור לי בבקשה, אתה מכיר את מבצע "חול ים" ו-"גיר"?
- ת. אני מכיר אותם.
- ש. את הפקודות?
- ת. כן.
- ש. האם הכרת אותם גם לפני המלחמה?
- ת. כשאני הגעתי לפיקוד עשו רענון של כל המבצעים האלה. לפני שאני הגעתי. זאת אומרת, שעדיין לא הייתי בתפקיד, עשו רענון של כל המבצעים האלה ואז נכנסתי לתמונה של המבצעים האלה.
- ש. אמור לי, מהם דרכי הפעולה האפשריות של איב, שלהן נועדו לענות תוכניות אלו?
- ת. אני לא מתיימר להגיד שאני יכול להיזכר בדיוק.
- ש. תואיל בטובך לעיין בכתוב כאן בפקודות ותוכל לרענן את זכרוך.
- האם אתה נזכר עכשיו?
- ת. אני זוכר פקודת "גיר".
- ש. אמור לי, על איזו דרך פעולה אפשרית נועדה פקודת "גיר" לענות?
- ת. נועדה לענות על דרך פעולה אפשרית שבה האויב ינסה לבצע איזה שהן פעולות התקפיות בקנה מידה מצומצם דוגמת מחטפים, ו/או חדירה על קו התילים, כפי שהוגדרו באחד מדרכי הפעולה האפשריות.
- ש. איפה הוגדרו דרכי הפעולה האפשריות?
- ת. אני זוכר שבזמנו, כשרק הגעתי ורעננו את הנושא הזה, אז נמסרו ע"י ה-קמ"ג דרכי הפעולה האפשריות למקרה הזה.
- ש. שזה לא כולל מתקפה כוללת?
- ת. מתקפה כוללת בפיקוד צפון, אני לא זוכר שדובר על זה אז. אני חושב, שדובר על סדר גודל של מחטפים ו/או כניסה עד מה שנקרא "הדרג הראשון" - כיבוש קו התילים.
- ש. אבל לא ב-סד"כ הכולל של הצבא הסורי?
- ת. לא, לא ב-סד"כ. ואני לא זוכר שדובר על מתקפה כוללת.
- ש. זכור לך שמדובר על מתקפה מקומית? על כוחות מוגבלים?
- ת. על כניסה מוגבלת?
- ש. לא.
- ת. על כוחות מוגבלים - לא.

עותק מס' 1.

ח"מ

- ת. (המשך) לא זכור לי מקרה שבו דובר על כניסה כוללת, כשמתייחסים לדרכי הפעולה האפשריות של "סלע". אז גם את זה לא ראו אף פעם בצורה שבה, זה נכתב כדרך פעולה ג, ז"א: כניסת דרג ראשון וכניסת דרג שני. ההנחה היתה, שהדרג הראשון אכן יכנס - וכיבוש של קו המוצבים והתילים, עומק לא מוגדר, אבל של כ-7-8 ק"מ, הוא אפשרי. מבחינת סד"כ אויב כניסה עם דיב' ה-חי"ר לצורך הכבוש הזה: מה שנקרא, אצלם - הדרג הראשון, ואפשרות של הפעלת המאמץ המשוריין אבל לא ראו שום אפשרות להצלחה כזו, לא חשבו בפיקוד על מין דבר כזה של לחימה כוללת עם סד"כ כולל.
- ש. תראה, פה אמרת דבר והפוכו. תסלח לי, מצד אחד אמרת שראו בתוכנית "גיר" כניסה עד קו התילים, ואחר כך אמרת - לא ראו כניסה של כל הצבא הסורי.
- ת. לא ראו הישגים של הצבא הסורי.
- ש. אז בוא נבדיל בין זה, יתכן שיכנס כל הצבא הסורי ולא ישיג הישגים, ויתכן שיכנס רק חלק מהצבא הסורי וישיג הישגים, כפי שאכן קרה בזמן ההתשה, כשתפסו לנו מוצב. הגיע מכתב בתקופה שאתה כבר הוצת בפיקוד, יולי 8 יולי 73, הנה, אני מציג לפניך.
- ת. אז הדברים נכתבו, זאת אומרת.
- ש. הדברים נכתבו, הם גובשו ודאי שבוע לפני.
- ת. אני לא יודע אם שבוע או חדשיים לפני זה. אני ביוני כבר הייתי מוזמן לכמה פגישות, שבהן היו כנסי מפקדים, על קבוצת פקודות שבהן גובש הנושא הזה, לפני הוצאת הפקודה, ביוני וביוולי.
- ש. כן, אבל תגיד לי כשאתה ה-קמ"נ שאתה כותב ידיעות, הנה כתבת "ראה סיכום מודיעין מס' 1 לפקודה "סלע", ובפקודה מס' 1 ל"סלע" מפורטות 3 דרכי פעולה אפשריות. האם 3 דרכי הפעולה האפשריות ב"סלע" מחייבות גם את "גיר"?
- ת. אם הייתי כותב ככה - הייתי גם מתייחס, כמובן שזה מחייב גם את "גיר".
- ש. מי כותב את סיכום המודיעין אצלכם? ה-קמ"נ אישית או מישהו מכין וה-קמ"נ עובר על זה?
- ת. קצין המודיעין בדרך כלל כותב.
- ש. אישית?
- ת. אני כותב אישית. כלומר, אני מקבל חומר רקע ואני כותב אישית את הסיכום. אני לא יודע איך זה נעשה אז, אני מניח שקצין המערך הכין ודאי את הרקע וה-קמ"נ שיכתב את זה.
- ש. האם הבאת עוד איזה חומר?
- ת. לא, רק בנושא הזה. ויש לי במקרה את הלקט, בדקתי למצוא את הלקט הזה.
- ש. ביקשתי ממך לבדוק, האם מישהו נוסף ל-קמ"נ - ראה את החקירה על התרגיל הסורי?
- ת. זה מה שאני רואה, שיש פה חתימה של מי שהיה אז ממלא מקום ע' קמ"נ - ראש מדור פעילות, חתימה שלו באדום, חתימת רס"נ גיורא אבני, ולידו חתימה של שידע, ואני חתמתי הרבה יותר מאוחר, אחרי שראיתי את המסמך הזה בשביל שזה יצא ממני, אני צריך לחתום. זה היה מאד מאוחר.
- ש. אתם לא כותבים את התאריך שבו אתם חותמים?
- ת. בדרך כלל לא. זה רק מראה שאני קראתי - מחוץ משניים האלה.
- ש. האם הפצתם את זה לאלוף וכדומה? מסמכים כאלה - מופצים בדרך כלל לאלוף?

עוּתָק מִס' 1.
ח"מ

- ת. לחקה הייתי מראה מסמכים כאלה, כלומר הוא היה חותם עליהם. גם לפני המלחמה, גם חוץ כדי המלחמה. יש לי תיק חומר לאלוף. היה לי. זו בעייה אחרת, אם אתה רוצה לקבל סיכומים בע"פ, חקה - רוצה היה לעיין בדברים כאלה, אז הוא היה מעיין במסמכים. בתיק שבו היו מרוכזים דברים מסווגים כאלה. חותם עליהם, ובגלל זה אני בטוח שהוא קרא את הדברים. ועוד פעם, אם הוא רוצה סיכומים ב-ע"פ, אז מתמצתים לו דברים, אני נכנס אליו, מסביר לו בע"פ את הדברים.
- ש. האם כשמוצאת פקודה מבצע אוגדתית, וה-קמ"נ כותב סיכום מודיעין לזה, האם סיכומי המודיעין ניתנים לכם? מוגשים לעיון ה-קמ"נ?
- ת. לא.
- ש. מי בודק ומאשר שסיכום של רמה כפופה לכם, הוא אכן סיכום מודיעין נכון ועל דעתכם?
- ת. אנחנו מקבלים את התיק, עוברים על הסיכומים האלה. היום, אם מוצאת פקודה כזאת.
- ש. נניח, אוגדה 36 מוציאה כיום פקודת מבצע, וכתוב בה סיכום מודיעין. האם ה-קמ"נ מודיעין הפיקודי בודק אם סיכום המודיעין שהוציא ה-קמ"נ האוגדתי, הוא סביר, נכון על דעתו?
- ת. הוא מקבל אותו עם הפקודה, כמי שנמצא בתפוצה של הפקודות, קורא אותו ומעיר את ההערות, אם יש לו...
- ש. אבל לפני כן, בעיבוד סיכום המודיעין.
- ת. בעיבוד לא. בדרך כלל מה שקורא...
- ש. אין מגע?
- ת. זה מה שאני רוצה להסביר.
- ש. אין מגע ב"היזון חוזר"?
- ת. קמ"נ פיקודי, כמו היום, באוגדה 210, הוא ותיק כל כך, שיש לו מה להגיד בנושא, אז יש שיחה, מתכנסים - קמ"נ פיקודי עם קמ"נ אוגדתי אחד או שניים, עם צוות של קצין מערך, קצין שטח, ודנים בנושא של דרכי הפעולה האפשריות לפני הכתיבה, כיועוץ. הוא כותב, כמובן, מה שהוא רוצה בסופו של דבר לכתוב. המפקד שלו מאשר או לא מאשר, אם יש לי ערעור על כך - אני בודק אותו אישית.
- ש. אמור לי, בבקשה, בשבת בבוקר ביום הכיפורים, האלוף נסע ל-מטכ"ל?
- ת. מוקדם בבוקר. כן.
- ש. מתי הוא חזר?
- ת. בסביבות השעה 10.
- ש. מתי הוא נסע עוד פעם?
- ת. בסביבות השעה 12, בין 12 ו-1. אני לא זוכר את השעה בדיוק.
- ש. מתי הוא חזר עוד הפעם?
- ת. אחרי שהתחילה הלחימה בסביבות השעה 3-4.
- ש. שהתחילה הלחימה - היכן היית?
- ת. בבור, בבונקר.
- ש. בבונקר ת"פ קצין ה-אג"מ?
- ת. כן.
- ש. אני הייתי עסוק אז עם ארגון המודיעין, כי העברנו טלפרינטר התחלנו לקבל חומר כתוב. היו לי מסמכים שקיבלתי אותם ממש אז.

ש. קיבלת מסמכים - או בטלפרינטר?

ת. טלפרינטר, מסמכים. בבור של נפח היה לי קשר עם בסיסי האזנה

ש.

ת.

ש. ולמעשה היה ברור שזו מלחמה?

ת. האמת היא, שהיה ברור שזו מלחמה כשחקה חזר, ואני לא קיבלתי את הידיעה. אבל קיבלתי

אתה האחה-כך כשחקה חזר מה-מטכ"ל. הוא קרא לי ושאל אותי אם קיבלתי משהו, אמרתי לו; שום דבר.

מה שקרה שם: עם הפגז הראשון נכנסו לשם מספר כל כך גדול של אנשים. אין שם "בור מודיעין". למעשה, זה היה ה-חפ"ק הראשי של 820. אז ישבו שם 820, חטיבה 188 חלקית חטיבה 7, אנחנו, חיל אוויר, כל זה, בתוך הבונקרין הקטן הזה של נפח.

ש. זה לא חפ"ק פיקודי שם?

ת. זה לא חפ"ק פיקודי, זה חפ"ק של החטיבה. שאנחנו אמורים היינו להכנס פנימה, ומשם לנהל את הלחימה.

ש. כאשר הייתם כולם משפחה אחת צפופה.

ת. צפופה מאד, ומאד מסריחה. כיון שמזוג האוויר הפסיק והחום היה רב מאד, תאורה גם בקושי היתה אז - היה -

ש. היתה הפגזה קשה עליכם, על המטה?

ת. היתה הפגזה די קשה, קודם כל - היתה הפצצה, וגם הפגזה אחר כך. אי אפשר לצאת החוצה, אני לא יודע אם דוקא על המחנה.

ש. אמור לי, אתה זוכר את הפעלת חט' 7?

ת. אני זוכר את ההפעלה, אני לא זוכר מתי זה קרה.

ש. אתה לא זוכר את הנסיבות בהן הופעלה החטיבה ביום שבת אחרי הצהריים?

ת. אני לא זוכר מתי. אני זוכר שחפשו את יאנוש בקשר. חפשו אותו פעמיים פעם אחת לקראת זה שהאלוף חזר מה-מטכ"ל והוא כינס את כולם לקבוצת...

ש. כן, אבל לפני זה, האם לא לפני זה נכנסו כוחות של חטיבה 7 לשטח?

ת. בשבת בבוקר?

ש. לא, בשבת אחה"צ.

ת. לא. אני מתכוון ככה - שהאלוף חזר פעם ראשונה מה-מטכ"ל, אז הוא כינס את כולם, הוא חיפש את יאנוש והוא היה בדרך בין פילון לרמה. אחרי זה חפשנו את יאנוש לאחר שהתחילה הלחימה שלהם, לאחר שהתחילה ההבקעה שלהם, חפשו את יאנוש, אבל אני לא זוכר באיזה שעה זה היה, לקראת מה זה הלך, ואז קיבל דרך אנב את הידיעות מתל א שיחה, מחרמונית, על הפריצה, כי שמענו שם, צופה, תצפיתן שלנו, ע' קמ"ג של 820.

ש. ע' קמ"ג של 820?

ת. כן.

ש. מה שמו?

ת. אשר קליפמן.

ש. איפה הוא עכשיו?

ת. הוא בקורס פיענוח, עכשיו, ב-בה"ד 15.

ש. הוא עכשיו ב-בה"ד 15?

ת. כן.

ש. הוא יושב שם וראה את הפריצה?

ת. הוא יושב שם ודיבר על הפריצה.

ש. זה לא נפשי, מגדוד הטנקים?

ת. נפשי, אני ממנו לא קיבלתי דיווחים. אני קיבלתי דרך צינור המודיעין, דרך הבחור הזה

שישב שם בתצפית, ע"י ה-קמ"נ הזה, מיקמנו אותו בתצפית והוא דיווח לנו.

יכול להיות שב-820 זה נרשם. כי -820 עדיין היו אחראיים לגזרה. לי לא היה מי

שירשום. לא היה לי מקום לנהל בו רישום.

ש. מי קמ"נ 820 עכשיו?

ת. משה טמלר.

ש. הוא היה גם במלחמה?

ת. כן.

ש. כן? אז אתה לא זוכר את הנסיבות של הפעלת 7?

ת. קשה לי... לא נתתי אז את הדעת על הדברים האלה כשהייתי שם. עסקתי יותר

בדברים המקצועיים, אם התעסקתי עם הדברים המקצועיים.

ש. האם חיפשת את המאמץ העיקרי של האויב?

ת. כל הזמן.

ש. מצאת אותו?

ת. כן.

ש. מתי ואיפה?

ת. כשקיבלתי ידיעה, אני חושב שזה היה במוצאי שבת, שדיב' אחת נמצאת בתנועה דרומה

מאזור ביטוה דרומה.

ש. בגזרת רפיד?

ת. בגזרת רפיד, כן, קיבלנו ידיעות כאלה ואז היה ברור, שעיקר הכוח, זאת אומרת - המאמץ

העיקרי בוצע בגזרה הדרומית הזו.

ש. מתי זה היה?

ת. עוד שישבנו בנפח, לפני שעזבנו את נפח.

ש. מתי עזבתם את נפח?

ת. את נפח עזבנו ב-2 בלילה, ב-2.30 לפנות בוקר, ביום ראשון, וזה היה במוצאי שבת.

אני חושב שזה היה לפני חצות, ואז ידענו שדיב' אחת מתקדמת לגזרה הזו של נאווה -

רפיד.

ש. ולפני כן לא היה ברור לכם המאמץ העיקרי?

ת. היה ברור לי גם, לפי הדיווחים שהיו לנו שם, שההצלחה הגדולה היא בגזרה הדרומית -

פה יבוצע גם המאמץ העיקרי. כי בגזרת 105, 107, היתה בלימה. מהדיווחים שהגיעו

אלינו, אחר כך זה התבטא גם בשטח, ששם לא הולך, זאת אומרת שלסורים לא הולך

בגזרה הצפונית.

ש. קיבלתם מההאזנה שלנו?

עוֹתָק מִס' 1.
ח"מ

- ח. מכוחותינו, מדיווחי כוחותינו, שמצליחים לבלום בגזרת 105-107, הסורים לא הצליחו שם לגשר, ואילו פה היו לנו ידיעות, שכוח יורד דרומה, חטיבה 47 וחטיבה 132 הסורית הממוכנת.
- ש. מאיפה קיבלתם את הידיעה הזו?
- ח. ז"א, כמויות הטנקים, המספרים היו מ-188. שמעתי דשות, אני לא יודע ממי, שכמויות עצומות זורמות. המוצבים של 114, 115 ו-116 דיווחו כל הזמן על תנועות טנקים. היתה לנו ידיעה ש-132 הסורית הצליחה לרדת דרומה, הממוכנת הצליחה לעבור לאזור שמצפון לרוקאד, מעין דאקה ולרדת דרומה, ואחר-כך התברר באמת שהם הגיעו לאזור של רמת מגשימים כך שהיה לי ברור שפה ההצלחה הזאת תביא לתוצאה אותה חזינו בדרך פעולה אפשרית: שבאותו מקום שיצליחו להבקיע, לשם יוחדר עיקר הכוח ויתבצע מאמץ עיקרי.
- ש. האם ידעת שחטיבה 132 היא כאן?
- ח. אני זוכר שידעתי עוד במוצאי שבת, ש-132 יורדת דרומה.
- ש. חט' 47 - גם כן אותו הדבר?
- ח. אותו דבר, כי בשלב הזה לא היו לנו שבויים, עוד לא היה לנו מספר יחידות, וחטיבה 47 היא חטיבה עצמאית.
- ש. כבר אז חשדת ששם עשוי להיות מאמץ עיקרי?
- ח. כן.
- ש. אבל לפני חשיכה, ידעת שיש מאמץ עיקרי באיזו שהיא גזרה? היו לך איזה הערכות?
- ח. לא זוכר. לא זוכר אם ידעתי את זה לפני חשיכה, קשה להגיד מה זה חשיכה.
- ש. חשיכה זה 5, אבל נניח 6.
- ח. האמת היא שדי מאוחר בלילה ידענו איפה מתנהל המאמץ העיקרי. לא היו לנו מספיק דיווחים בשביל להגדיר, מהו המאמץ העיקרי. היה ברור שבצפון יש בלימה, ולכן היה סביר, שכאן יתפתח מאמץ יותר עיקרי. מה גם, שיותר מאוחר בלילה, קיבלנו ידיעות, שנמצאים כבר בצומת הנפט. נמצאים בציר חושנייה - צומת הנפט, וזה משיירת תחמושת, שניסתה לעבור ונתקלה פה והיו דיווחים שהם נמצאים באזור הזה. כך שפה היה ברור שאם החדירה לעומק היא כאן, מעבר למכשול ה-נ"ט, מעבר לקו המוצבים - סביר מאד שכאן יתפתח המאמץ העיקרי.
- ש. כן, אבל זה בשעה מאוחרת מאד, אני שואל על לפני כן, קצת לפני כן.
- ח. 6 בערב, אני לא חושב שידעתי, אני לא חושב.
- ש. זכור לך אם דיברת עם קצין ה-אג"מ על המאמץ העיקרי ואיתור המאמץ העיקרי?
- ח. זה דיברנו זה בטוח, אני רק לא זוכר מתי. זה שדיברנו - זה ודאי. וזה שדיברנו בנפח - זה גם ודאי. כן אבל מתי - באיזו שעה, קשה מאד לזכור - אני לא זוכר.
- ש. לפני שהאלוף הגיע, אחר הצהריים האם דיברת עם קצין ה-אג"מ על זה?
- ח. ניתחנו את דרכי הפעולה האפשריות, ואולי, אבל אני לא זוכר את זה, אבל אם כן - אז רק תוך ניתוח דרכי פעולה אפשריות. אני אישית ראיתי את המאמץ העיקרי - אם יתפתח, גם לפני המלחמה, בגזרה הזאת גם - בגלל יותר צירים, גם בגלל שטח ובגלל אופי לחימה - שניתן יותר להניע פה את השריון. אבל אם זה בא לידי ביטוי דוקא באותו יום שבת, באיזה שהיא שעה לפני שידענו, אני לא יכול היום להגיד את זה. ודאי שלא בביטחון.

עוֹתָק מִס' 1.
ח"מ

- ש. שמעתי דעה מפי קצין ה-אג"מ, כאילו אותר המאמץ העיקרי עוד אחה"צ בגזרת 105-107, ולכן נשלחה חטיבה 7 לשם. ידוע לך משהו על כך?
- ת. לא. אני לא זוכר דבר כזה. כי מה זה מאמץ עיקרי - זה אומר - דיביזיות השריון מופעלות. בעוצמה הזאת שראינו את הדרג הראשון, לא ראינו בו מאמץ עיקרי.
- ש. אני מסכים איתך, שמאמץ עיקרי - צריך לכלול דיב' השריון, אבל, כבר בהקצאת הכוחות לחטיבות ממוכנות ומשוריינות גם כן אפשר לאתר כיוון.
- ת. אבל פה היה למעשה איזון של כוחות, מבחינת ריכוז שריון אפשרי - דוקא בגזרה הדרומית. היו לנו 2 חטיבות עצמאיות, גם חטיבה 5 וגם חטיבה 47, שאינן שייכות אורגנית לדיביזיות. הן נמצאו בגזרה הדרומית.
- ש. בכל מקרה לכל דיביזיה חי"ר היתה לה את חטיבת הטנקים שלה וחטיבה ממוכנת למעט דיביזיה 9, שלא היתה לה חטיבה ממוכנת.
- ש. מול גזרת בן שוהם, כמה דיביזיות, כמה חטיבות משוריינות וממוכנות היו? וכמה חטיבות משוריינות וממוכנות היו בגזרת יאנוש?
- ת. בגזרה של בן שוהם היו יותר חטיבות משוריינות, מכיון שהיו 2 חטיבות עצמאיות, חטיבה 51 וחטיבה 47, זאת אומרת, שהיו כאן או 3 או 4 חטיבות. למה אני אומר "3 או 4" - כי הדיב' המרכזית אתה יכול לשייך אותה למאמץ צפוני, ולמאמץ דרומי, בהתאם להתפתחות. חט' 43 של דיב' 9, יכולה היתה לפעול כלפי צפון וכלפי דרום - באותה מידה.
- ש. איפה היא פעלה למעשה?
- ת. היא עלתה צפונה. היא עלתה לגזרת קוניטרה. אני למעשה לא יודע מי דפק אותה.
- ש. בגזרה הדרומית, אני אומר שוב, בגזרה הדרומית, בגזרת דיביזיה 5, אנחנו לוקחים מכוונא ודרומה. למעשה, מדרום לתל כוונא בגזרה הדרומית היו לנו 2 או 3 חטיבות משוריינות וחטיבה ממוכנת, בגזרה הצפונית של דיב' 7, היתה לנו למעשה חט' משוריינת אחת וחטיבה ממוכנת. עם האפשרות שאיזה שהוא כוח מדיב' 3 המשוריינת, יצטרף למאמץ הזה.
- ש. מכאן שאפשר לאמר, שכבר בשלב יותר מוקדם, והוא השלב של הפעלת הדרג הראשון, ניכר היה מבחינת שריון מאמץ יותר מרוכז וטנקים, בגזרה הדרומית.
- ת. אפשרי, אפשרי.
- ש. האם זה נכון?
- ת. לפי הדיווחים, כמות הטנקים הרבה יותר, בעיקר בגלל זה שלא נבלמה בצפון - הסתמנה בגזרת הדרומית.
- ש. מתי בערך היתה ההערכה הזאת?
- ת. זהו זה, לגבי השעה אני לא יכול פה להעיד.
- ש. בערך?
- ת. בן שוהם עזב את ה-חפ"ק. אני לא זוכר מתי בן שוהם עזב את ה-חפ"ק, דיברתי עם בן שוהם בנושא הזה עוד שהוא היה ב-חפ"ק, לפני שהוא יצא, הוא ודוד ישראלי - הסגן וקצין ה-אג"מ שלו, ישבנו ככה, בפינה, והם ישבו בחדר על-ידינו. ישבנו ודיברנו, אמרתי לו תשמע, מבחינת האפשרויות בגזרה הדרומית יש בה סדר גודל של 2 חטיבות משוריינות לעומת הגזרה הצפונית.

עווק מס' 1.
ח"מ

- ש. לקצין ה-אג"מ הפיקודי אמרת את הדבר הזה, באותו שלב?
ת. אני לא זוכר באיזה שלב. אני זוכר שדיברתי על זה, ואני לא זוכר באיזה שלב זה היה.
אלה דברים, שידעו אותם גם לפני יום שישי. אלה דברים שדיברנו עליהם במטה עוד לפני יום שישי.
- ש. שיש ריכוז שריון יותר גדול בגזרה הדרומית?
ת. ודאי, ידענו את זה.
ש. איך אתה אומר? ודאי?
ת. ודאי. לגבי חטיבה 51 - היה ברור שיש שם 2 חטיבות משורינות, לעומת הגזרה הצפונית, שיש בה חטיבה משורינת אחת.
- ש. האם זה, כפי שמצויין פה, בחוברת שאני מציג בפניך: "סקירת מודיעין מיוחדת מס' 4/74 מהלכים עיקריים של הצבא הסורי וחילות המשלוח במלחמת יום הכיפורים " עמ' 14.
ת. אני לא יודע - אני חושב שזו חטיבה משורינת.
ש. ידעתם?
ת. כן, אבל לא ידענו אם היא נמצאת פה באזור של ש"ך מסכין, או בביצות דאלי או דרומה קצת.
או באזור הזה - או שהיא נמצאת באזור הזה - באימונים. אבל ידענו שיש עוד חטיבה אחת.
ש. כלומר, ביום ששי ידעתם שעיקר משקל השריון הוא בגזרה הדרומית?
ת. אני חושב, שאפילו כמה ימים קודם לכן, לא רק ביום ששי. אפילו כמה ימים קודם לכן.
ש. לפיכך, לאור מה שאמרת עכשיו, סביר היה לחשוב, כאשר התחיל גישור ה-ג"ט בין המוצבים שלנו, בין 105 ל-107, האם סביר היה להניח, שפה הולך מאמץ עיקרי?
ת. לא, בשלב זה לא, כי לא היתה לנו שום אינפורמציה על דיב' השריון, מבחינת המרחק.
ש. אבל לפי דברייך כבר בדרג הטקטי הראשון מובחן ריכוז שריון רב יותר באגף הדרומי, זה מה שאתה אומר.
ת. כן, ברור.
ש. אתה אומר ככה, חטיבה משורינת אחת בגזרה של יאנוש, 2-3 חטיבות בגזרה הדרומית. אז כבר בדרג הראשון, מורגשת עדיפות שריון בגזרה הדרומית, האם זה כבר יכול לרמז על כך, שהמאמץ העיקרי הולך בדרום, אתה אמרת "בודאי".
ת. כן, אני אומר כן.
ש. יתר על כן, עכשיו על סמך מה שאמרת עד כה, שהיה יותר שריון בדרום, אפשר היה להניח שהולך בשבת מאמץ עיקרי בגזרה הצפונית?
ת. אני לא הייתי מניח את זה בשלב הזה. גם לא הנחתי את זה בשלב הזה.
ש. כיון שקצין ה-אג"מ העיד בפני, שהוא העריך, ששם הולך מאמץ עיקרי.
ת. טוב, אני לא יודע על סמך מה הוא העריך את זה. אף אחד לא יכול להעריך את זה.
ש. דוקא הנחת היסוד, היתה צריכה להיות בגזרה של דיב' 5.
ש. דרומית?
ת. כן, יש אפשרות כבר להשיג הישגים גדולים יותר מבחינת השריון מאשר בגזרה הצפונית.
ש. וזאת - בגלל?
ת. וזאת בגלל ריכוז הטנקים שכבר דיברתי על זה קודם.
נבו: תודה רבה.